

Norsk Massørforbund

v/forbundsleder:
Kenneth Arnesen
Nordlisletta 18
0952 Oslo

FINANSDEPARTEMENTET

03. APR. 2003

Saksnr. 01, 5065-48
Art. 1000.

Oslo, 31 mars 2003

Finansdepartementet
Skatte- og avgiftslovavdelingen
Postboks 8008 Dep
0030 Oslo

Høring – forskrift om endring av forskrift 15. juni 2001 nr 682 om avgrensning av merverdiavgiftsunntaket for helsetjenester (Forskrift nr 119)

Vi viser til departementets høringsbrev av 31 januar 2003. Norsk Massørforbund vil avgi følgende uttalelse

1. Innledning

Norsk Massørforbund stiller seg positiv til at det nå foreslås en utvidelse av unntaket for helserelaterte tjenester. Utvidelsen vil være med på å redusere den svært uheldige konkurranse-vridning som følger av at de fleste helserelaterte tjenester i dag er fritatt når de utøves av autorisert helsepersonell, men avgiftspliktige når de utøves av andre.

Av høringsnotatet fremgår det at utvidelsen er begrenset til følgende tjenester: Osteopati, Naprapati, Soneterapi, Aromaterapi, samt Ernæringsterapi og urtemedisin. "Ulike former for massasje, rosenterapi etc." er ifølge notatet ikke omfattet.

Departementet viser til følgende kriterier som det er lagt vekt på ved vurderingen av hvilke tjenester som bør unntas:

- Hvorvidt tjenesten har stor utbredelse i internasjonal og nasjonal sammenheng
- Om tjenesten har vitenskapelig belegg eller er basert på systematisert kunnskap
- Hvorvidt tjenesten allerede er regulert i andre land
- Om tjenesten anvendes av autorisert helsepersonell eller i helsetjenesten

Det presiseres i høringsnotatet at ikke alle kriteriene nødvendigvis bør være oppfylt samtidig.

Norsk Massørforbund er svært overrasket over at klassisk (svensk) massasje ikke er foreslått unntatt på lik linje med de foreslåtte unntakene. Som vi vil vise nedenfor, oppfylder klassisk massasje samtlige av kriteriene som departementet hevder skal vektlegges. Ikke minst er vi forundret over at klassisk massasje ikke er kommet i betraktning, når aromaterapi er foreslått unntatt. Etter vår oppfatning er det ingen tvil om at klassisk massasje innfrir departementets skisserte kriterier i større grad enn aromaterapi. Vi reagerer dessuten sterkt på at vi i høringsnotatet blir rubrisert under mer perifere kategorier som terapeutisk berøring, rosenterapi og mer spesielle former for massasje. Klassisk (svensk) massasje er en egen og allment anerkjent og anvendt form for massasje både i utlandet og i Norge. Vi viser i denne sammenheng til NOU 1998:21 om Alternativ medisin side 82 hvor klassisk (svensk) massasje er gitt egen omtale og beskrivelse.

2. Nærmere om hva klassisk (svensk) massasje er og hvem som utøver behandlingen

Klassisk massasje er den mest kjente massasjeformen i Vesten. Massasje er historisk sett en av de eldste behandlingsformer mot plager i bevegelsesapparatet som finnes. Klassisk massasje ble utviklet av svensken Per Henrik Ling tidlig på 1800-tallet og baserer seg på en kombinasjon av følgende fem strøk, alle utført med olje eller annet glidemiddel:

- Effleurage – lange, glidende strøk
- Petrissage – kneing
- Friksjon – gnikking på bestemte områder
- Tapotement – tromming
- Vibrasjon – vibrering og risting
- Spesielle tøyingsteknikker
- Innføring i egentrening

Aromaterapi er i stor grad også basert på bruk av massasje. Massasjen i aromaterapi er imidlertid mindre rettet mot bevegelsesapparatet, men mer mot det lymfatiske system for å gi økt virkning av aromatiske essenser.

Det finnes i dag 4 skoler som utdanner massører i Norge, hvorav Axelsons Body Work School i Oslo er den mest sentrale. Axelsons er verdens største private utdanningsinstitusjon innen helse relaterte tjenester. De aller fleste utøvere av klassisk massasje i Norge er medlemmer av Norsk Massørforbund. For å kunne bli medlem, stiller Norsk Massørforbund visse minimumskrav til utdanningens innhold og lengde. Per i dag stiller ikke Norsk Massørforbund krav om offentlig godkjent tilleggsutdanning for å bli medlem. Forbundet har imidlertid nylig vedtatt med virkning fra 1. juli i år å innføre et tilleggskrav om 10 vekttalls offentlig godkjent utdanning i fysiologi, anatomi og sykdomslære for å bli medlem. For aromaterapeutene, som alle er organisert i Norske Naturterapeuters Hovedorganisasjon, foreligger det ikke noe krav om slik offentlig godkjent 10 vekttalls utdanning, dersom de har tatt annen utdanning av tilsvarende karakter.

3. Vurdering av klassisk massasje opp mot kriteriene nevnt i høringsnotatet

3.1 Hvorvidt klassisk massasje har stor utbredelse i internasjonal og nasjonal sammenheng

De organiserte klassiske massører teller ca 280 i Norge. Til sammenligning finnes det i Norge ca 250 organiserte aromaterapeuter. I Tyskland finnes det ca 41 500 klassiske massører, i tillegg til ca 40 000 fysioterapeuter som også utøver klassisk massasje. Ifølge statistiske opplysninger for alle fysikalsk- og fysioterapeutiske behandlinger i Tyskland, utgjør andelen klassisk massasje 43,5% av samtlige behandlingstilfeller. Sistnevnte dokumenteres i vedlagte oversatte brev av 25. mars 2003 fra en tysk advokat som representerer ulike organisasjoner, deriblant fysioterapeuter og massører¹. I Sverige finnes over 2 700 klassiske massører². I Finland er det ca 9000 klassiske massører. I USA finnes det hele 113 000 utøvere av klassisk massasje, mens antallet klassiske massører i Canada per i dag skal være 7 859.

I den grad klassisk massasje ikke kommer særlig frem i statistikker over alternative behandlingsformer i andre land, vil vi påpeke at det kan skyldes at klassisk massasje i mange land ikke anses som alternativ behandlingsform, men derimot som en tradisjonell helsetjeneste.

¹ Vedlegg 1 Brev fra Dr. jur. Ernst Boxberg

² Vedlegg 2 Brev fra Kroppsterapeuternas Yrkesförbund

3.2 Om tjenesten har vitenskapelig belegg eller er basert på systematisert kunnskap

Det foreligger etter hvert mye forskning som bekrefter at klassisk massasje gir god behandlingseffekt. Axelssons Gymnastiska Institut har utgitt en oversikt over slike forskningsresultater. Publikasjonen følger vedlagt³. Forskningen viser at klassisk massasje gir positive effekter mot ulike kroppssmerter, bla migrene, mot depresjon, rygg- og nakkeplager, stress, kronisk tretthetssyndrom, fibromyalgi, posttraumatisk stress hos barn, astma, premenstruelle symptom mm. I en undersøkelse blant 262 pasienter med ryggsmarter, viste det seg at klassisk massasje var overlegen som behandlingsform i forhold til akupunktur mht smertedemping og funksjonsevne, jf vedlagte kopi av den svenske publikasjonen "Massage og kroppsvård" hvor forskningsresultatet med kildehenvisning er gjengitt. For øvrig viser vi til hjemmesiden (<http://www.miami.edu/touch-research/home.html>) til Touch Research Institute ved medisinsk fakultet ved Universitetet i Miami, USA. På denne websiden foreligger omfattende informasjon om forskning relatert til klassisk massasje. Michael Falman⁴, som er professor i anatomi ved Universitetet i Lund, Sverige, og som underviser i klassisk massasje, opplyser i vedlagte brev av 20. februar 2003 at han understreker det vitenskapelige aspektet ved klassisk massasje i sin undervisning. Falman uttaler for øvrig følgende:

"Jeg finner det ganske underlig at aromaterapi skall fritas från mervärdeavgift när de vitenskapelige beläggen för denna terapiform är inte särskilt väl underbyggda."

Klassisk massasje er dessuten i høy grad basert på systematisert kunnskap. Vi viser bl.a. til at kunnskapen om klassisk massasje er basert på den systematikk og forståelse som ble nærmere utviklet av svensken Per Henrik Ling tidlig på 1800-tallet. For øvrig viser vi til Ot.prp. nr. 27 (2002-2003) om lov om alternativ behandling av sykdom mv. punkt 13.3.7, hvor det fremgår at klassisk massasje anses som skolemedisin og at det derfor ikke ble ansett nødvendig å innhente ytterligere dokumentasjon om virkemekanismen.

3.3 Hvorvidt tjenesten allerede er regulert i andre land

Klassisk massasje er lovregulert i de fleste EU-land. I dette ligger også at det er krav om offentlig godkjent eksamen for å utøve yrket. I Tyskland har man dessuten en refusjonsordning for klassisk massasjebehandling på lik linje med fysioterapi. I Tyskland er forøvrig klassiske massører og fysioterapeuter medlemmer av samme forbund og regulert i samme lov.

3.4 Om tjenesten anvendes av autorisert helsepersonell eller i helsetjenesten

I Norge er klassisk massasje en del av den obligatoriske utdannelsen til fysioterapeutene. Det er dessuten vanlig at fysioterapeuter anvender klassisk massasje i forbindelse med sin pasientbehandling. I Tyskland er utøvere av klassisk massasje regulert som autorisert helsepersonell. Fysioterapeuter i Tyskland får dessuten minst 150 timer undervisning i klassisk massasje i sin utdanning.

I Norge foregår dessuten i mange tilfeller et nært samarbeid mellom kiropraktor og klassisk massør. Kiropraktorer finner det ofte nødvendig at pasientene også får klassisk massasje. Den muskelterapien som massørene her gir, bidrar til et bedre kiropraktisk resultat. Idet de fleste kiropraktorene ikke selv utfører klassisk massasje, inngår de i stedet samarbeid med klassiske massører.

³ Vedlegg 3 Brev fra Axelssons Gymnastiska Institut

⁴ Vedlegg 4 Brev fra Michael Falman, professor ved Universitetet i Lund

4. Nærmere om våre argumenter for at klassisk massasje også bør unntas

- Klassisk massasje oppfyller alle kriteriene som det ifølge høringsnotatet skal legges mest vekt på
- Klassisk massasje oppfyller kriteriene minst like godt som aromaterapi
- Klassisk massasje er som behandlingsform etter sin art en ren helsetjeneste, dvs såkalt "skolemedisin" og egentlig ikke noen alternativ behandlingsform. At den inngår i fysioterapeuters utdanning bekrefter dette. Her skal nevnes at fysioterapi og klassisk massasje historisk sett har felles opphav gjennom Per Henrik Ling. Etter hvert skilte de lag, ved at fysioterapeutene i større grad benyttet ulike instrumenter/strøm mv. Klassisk massasje bør følgelig ligge nærmere et unntak enn alle øvrige alternative behandlingsformer.
- I og med at klassisk massasje utføres i så stor grad av autorisert helsepersonell (fysioterapeuter), er klassisk massasje, i større grad enn de foreslåtte nye unntatte behandlingsformer, utsatt for konkurransevridning. Når fysioterapeuter utfører klassisk massasje, kan pasientene nyte fordelene både av refusjon fra myndighetene og mva-fritak. Når derimot klassiske massører utfører klassisk massasje – endog på en mer fagkyndig måte – må de kreve merverdiavgift av sine pasienter som forøvrig ikke får noen refusjon fra myndighetene.
- Begrepet klassisk (svensk) massasje er et allment kjent begrep både i inn- og utland. Behandlingsformen er således klart avgrensbar mot andre typer berøringsterapier og massasjeformer.
- Dersom det er et poeng for departementet at antallet behandlingsformer som skal unntas i denne omgang ikke kan økes ut over det foreslåtte, vil vi peke på muligheten av å bytte ut osteopati med klassisk massasje. I og med at utøvere av slik behandling forutsettes allerede å ha utdanning som fysioterapeut eller lege, må det antas at denne behandlingsformen allerede i det alt vesentlige vil bli utøvet av autorisert helsepersonell, og således uansett er unntatt merverdiavgift som rene helsetjenester.

Norsk Massørforbund

v/forbundsleder:
Kenneth Arnesen
Nordlisletta 18
0952 Oslo

5. Konklusjon

Norsk Massørforbund er positiv til forslaget om å utvide unntaket for helserelevante tjenester. På bakgrunn av de angitte kriterier som er vektlagt, kan vi ikke finne noen saklige grunner til at klassisk massasje ikke også unntas. Særlig finner vi det helt uforståelig at aromaterapi er foreslått unntatt, men ikke klassisk massasje som er langt mer utbredt, samt i betydelig grad er anerkjent blant autorisert helsepersonell. Norsk Massørforbund vil følgelig foreslå at klassisk massasje føyes til i listen over foreslåtte unntak.

Med vennlig hilsen

Norsk Massørforbund

Kenneth Arnesen
Styreleder

Walli Amundsen
Styremedlem

Vedlegg 4